

Thị trường chứng khoán là một thước đo tâm lý.

Ngày Thứ Hai, sau khi “y ban 12 người” gồm 6 dân biểu và 6 nghị sĩ thuộc hai đảng công nhân hội thốt bĩ không thể tha hiếp một cách nào giữa bất khiếm hụt ngân sách, chỉ số Dow Jones của thị trường New York đã tụt ngay 2%.

Các nhà đầu tư không ngừng lo ngại về tình trạng chính phủ thiếu tiền tiêu trong các năm tới; họ còn lo sợ diễn ra một tình trạng bất ổn chính trị ở Quốc Hội Mỹ, giữa những đã xảy ra vào Mùa Hè vừa qua. Khi các nhà chính trị không thể nhân nhượng với nhau trên một vấn đề then chốt, thì nhiều vấn đề khác sẽ không được bàn mà giải quyết. Mà ai cũng thấy nước Mỹ đang có nhiều vấn đề, khi thất nghiệp lên trên 9%, kinh tế tiếp tục chững lại, và cuộc khủng hoảng nợ của Âu Châu đang đe dọa cả thế giới.

Chỉ quý vị còn nhớ, Mùa Hè năm 2011 Quốc Hội Mỹ đã bất ổn trong quyết định nâng mức nợ của quốc gia để chính phủ có thể đi vay thêm. Quyết định này gây giận và bình thường đó đã gây căng thẳng khi các đại biểu Cộng Hòa yêu cầu phải cắt bớt chi tiêu, tiến tới ngân sách cân bằng trước khi cho phép chính phủ vay thêm. Họ đáp ứng các đòi hỏi của các tri do phong trào Nhóm Tiệc Trà (Tea Party) thúc đẩy, mặc dù cân bằng ngân sách là một vấn đề lâu dài. Chính phủ Mỹ đã bất khiếm hụt trong mấy chục năm nay, trừ hai năm cuối nhiệm kỳ thứ hai của Tổng Thống Clinton. Ràng buộc quyết định tăng mức trần vay nợ với các biện pháp ngân sách lâu dài là một cách “bất bí” buộc mọi người đe dọa chính phủ Mỹ và nếu họ không được vay thêm tiền!

Sau mấy tháng tranh cãi không đi tới đâu, người ta tạm hoãn cuộc thảo luận buộc một tha hiếp

trao cho một “ủy ban 12 Ngạc nhiên” lo bàn luận và đưa ra một thỏa hiệp với ngân sách nhằm giúp cho một trăm năm 15,000 tỷ Mỹ kim không tăng lên nhanh quá. Đưa cho 12 vị trong ủy ban thay vì một để phân phối, để luật còn cần đến như ngày 23 tháng 11 và không có biện pháp nào thì sẽ chỉ tiêu của chính phủ Mỹ sẽ tiếp tục giảm toàn diện đến trong 10 năm sẽ giảm bớt 1,200 tỷ đô la trong số chỉ tiêu của nhà nước. Vì các cắt giảm sẽ bắt đầu từ năm 2013, và những món chi tiêu của Bộ Quốc Phòng, Bộ An ninh Nội địa cũng bị cắt, đây là một điều mà đối đa số các điều kiện Quốc Hội không muốn xảy ra.

Nay ủy ban 12 ngạc nhiên chịu thua, luật “Cắt Tội Phạm” sẽ được thi hành. Và các điều kiện của hai đảng hiện đang lo để lợi cho nhau; Tòa Bạch Ốc để lợi cho đảng Cộng Hòa, và giới lãnh đạo Cộng Hòa để lợi cho Tội phạm Barack Obama. Tất cả mọi người đều hiểu rằng việc cuộc vận động tranh cử năm 2012, để các cử tri quyết định.

Một điều kiện như là giảm bớt 1,200 tỷ đô la trong số khiếm hụt trong 10 năm thì không có nghĩa sẽ giảm bớt cần khiếm hụt ngân sách chính phủ Mỹ, mà chỉ là thay đổi một phần gia tăng của con số khiếm hụt. Nếu ủy ban 12 ngạc nhiên thành công thì trong 10 năm thì số khiếm hụt của chính phủ Mỹ sẽ chỉ tăng thêm 3,500 tỷ đô la; còn khi ủy ban chịu thua thì số khiếm hụt sẽ tăng thêm 4,700 tỷ; con số 1,200 tỷ là số cách biệt giữa hai đề phóng đó. Nghĩa là dù ủy ban trên có hoàn tất nhiệm vụ thì cần biết khiếm hụt ngân sách vẫn còn, chỉ chuyển giảm trong khi chỉ phần thu nhập mà thôi. Người ta cũng hy vọng khi kinh tế phục hồi thì sẽ thu nhập mà chính phủ đầu tư cũng tăng lên, số khiếm hụt tự nhiên bớt đi; giảm nhẹ thiệt hại của Tội phạm Clinton đã thất bại. Trong khi chờ đợi, chính phủ và Quốc Hội Mỹ phải giảm bớt chi tiêu hoặc tăng số thu, hay làm cả hai việc cùng một lúc, chờ đợi cho cần khiếm hụt bớt trầm trọng, cho kinh tế Mỹ vững hơn.

Như vậy thì tại sao sau cùng 6 nghị sĩ và 6 dân biểu thuộc hai đảng không đạt được thỏa hiệp? Vì một đảng có những lập trình cần biết mà họ không muốn, hoặc không thấy hy sinh. Nghị Sĩ Pat Toomey, Cộng Hòa, tiểu bang Pennsylvania, trước đây từng “thề không bao giờ tăng thuế” cho đúng lập trình; nay ông đã chịu thỏa hiệp với đề nghị bãi bỏ một số “lợi ích” trong luật, tức là những khoản miễn thuế mà thay đổi chỉ có những người lợi tức cao mới được hưởng. Đây là một thỏa hiệp, tăng thu được 250 tỷ, mà chính các điều khoản thu của Đảng Dân Chủ cũng công nhận. Nhưng khi bàn đến việc giảm bớt việc giảm thuế cho những người lợi tức cao nhất mà các điều khoản của Tội phạm Gorges W. Bush đã cắt bớt, thì các điều kiện của Cộng Hòa không thể đồng ý được. Cũng vậy, khi các điều kiện của Cộng Hòa đề nghị cắt bớt các phúc lợi y tế cho người vô gia cư (Medicare), lập lại các điều kiện trong luật mà Hội Viên đã thông qua trong Mùa Hè, thì phía Dân Chủ nhất quyết từ chối.

Bên Dân Chủ có “bổ sung lập trình,” họ chú trọng đến tăng thu nhập là giảm chi; không chịu cắt bớt những phúc lợi trong Hội đồng Xã hội (Social Security), cùng các chương trình Y tế cho người vô gia cư (Medicare), cho người nghèo (Medicaid, còn gọi là MediCal)... Bên Cộng Hòa cũng có bổ sung lập trình, chỉ muốn giảm chi tiêu mà không chịu tăng suất thu nhập những người có lợi

Hai đồng đội đầu tiên cho nhau là “ngoaan c” gọi “lòp tròng” c của đồng mình, đưa a tị th t b i. Ng i M nào cũng có th th y: L i bu c t i c a bên nào cũng đúng, dù đúng m t ph n. T i anh, t i , t i c đôi bên! V n đ chính là k m h m không cho s khi m h t ngân sách tăng nhanh quá. Mà ngân sách ch là m t con toán c ng tr đ n gi n! T m t bà n i tr cho đ n các chuyên gia phân tích chính tr đ u bi t r ng mu n ngân sách b t khi m h t thì có hai đ ng: Ho c ph i gi m chi, ho c ph i tăng thu, ho c c hai m i th m t t y. Tr c con m t ng i dân M bình th ng thì 12 đ i bi u thu c hai đ ng có th th a hi p đ c. M i bên có th nh ng nh n bên kia m t chút; bên Dân Ch đ ng ý c t b t chi phí y t cho ng i nghèo và gi m phúc l i c a ng i v h u; bên C ng Hòa ch u đ ng i giàu đóng thêm thu . Nh ng h đã ch p nh n th t b i, không bên nào ch u ti n t i thêm m t b c n a đ có th g p nhau, vì s “m t lòp tròng!” H mu n “đ dành” cu c th o lu n v hai v n đ l n này, c t b t chi tiêu v y t, h u b ng và tăng thu ng i gi u, cho t i k b u c năm t i dân M s quy t đ nh b ng lá phi u.

Trong suốt thời gian Ủy ban 12 họp bàn với nhau, Tổng Thống Barack Obama đã né tránh không tham dự với ý kiến của hành pháp; sau khi đã đưa ra một đề nghị tổng quát nhằm cắt bớt 3 ngàn tỉ khiếm hụt. Đảng Cộng Hòa đã công kích Tổng Thống Obama là trốn tránh trách nhiệm. Tòa Bạch Ốc giờ thích rằng ông Obama không muốn can thiệp vào công việc của Ủy ban 12 người vì sợ bất kỳ ý kiến nào của ông cũng có thể gây phẫn nộ cho những đối thủ phía giới lãnh đạo đảng Cộng Hòa, do đó sẽ khiến Ủy ban 12 người không thể làm việc một cách độc lập được.

Nhưng sau khi Ủy ban trên đã chịu thua thì ông Obama không còn lý do để đứng ngoài cuộc thảo luận liên vụ chính sách quốc gia này nữa. Ông có trách nhiệm nêu ra trình độ dân Mỹ như thế nào để căn bản và cho biết ông muốn chọn gì về pháp chế nào. Thứ nhất, gần đây một nhà báo hỏi ông rằng ông nghĩ sao về việc cắt bỏ tiền hưu bổng xã hội (social security) ông Obama đã lấy thí dụ chính mình (50 tuổi) mà nói rằng khi ông về hưu chắc chắn phải lãnh hưu bổng xã hội thì phải không nhưng người đang về hưu bây giờ. Nhưng khi ký giấy thì ông có dự định ý nâng số tuổi về hưu lên cao hơn hiện nay hay không, thì ông rằng ông thì chắc chắn không nói ý kiến cụ thể. Bây giờ là lúc các cử tri Mỹ muốn ông Obama phải đề nghị những ý kiến cụ thể, trên nhiều vấn đề, cho dân Mỹ chọn lựa giữa ý kiến của ông và của các ứng cử viên rằng ông khác trong năm tới.

---

3 / 5

cung cấp cho các người vô hộ, người yếu kém và người tàn tật, và những người bị bệnh kinh niên hay tàn tật. Chính Tội ng Thội ng Obama đã nói rằng bộ hiểm y tế xã hội (Medicare) và Y tế cho người nghèo (Medicaid) là hai món chi chính yếu khi ngân sách sẽ càng ngày càng khiếm hụt. Người Mỹ trông đợi ông Obama đưa ra đề nghị cắt giảm chi tiêu đó như thế nào.

Tội ng thội ng mới nổi là người đóng vai trò “lãnh đạo” trong lúc khó khăn. Người lãnh đạo của nước Mỹ bây giờ cần người thích cho dân chúng hiểu tại sao phải cắt giảm những phúc lợi mà người nghèo đang hưởng; cũng như phải tăng thêm việc đóng góp mà người nghèo sẽ phải chịu. Sau khi tìm cách giải thích và thuyết phục rồi, tội ng thội ng phải can đảm đưa ra ý kiến của chính mình để thỏa hiệp các nhóm có quyền lợi xung khắc. Ông Barack Obama có thể đứng ra làm công việc đó, với cách mới mẻ tội ng thội ng. Nhưng ông chưa sẵn sàng vai trò “lãnh đạo quốc gia” này mà vẫn rụt rè lo sợ sự phản ứng của đồng mình. Có lẽ ông không muốn bị chính người trong đồng mình chê cười là trỗi c cu c bỏ phiếu sang năm?

Nhưng chính các đối biểu Quốc Hội Mỹ cũng đã lên tránh trách nhiệm. Khi lập ra cái ủy ban 12 người này là một cách Quốc Hội trì hoãn những quyết định khó khăn, cũng vì sợ phản ứng của các cử tri gốc đã bầu cho họ!

Các đối biểu Quốc Hội có thể tiếp tục giữ tình trạng bất đồng ý kiến, không chịu quy định như nào cả, cho tới sau cuộc bầu cử sang năm. Điều họ lo ngại là nếu họ thỏa hiệp bây giờ thì sẽ gây ra phản ứng chống đối ngay trong số cử tri “nòng cốt” trong đồng của họ. Nếu các cử tri họat động nhất đồng ra chống thì khó để có đồng đưa ra tranh cử.

Nhưng Tội ng Thội ng Obama thì không thể đóng vai “án binh bất đồng” như vậy được. Ông sẵn lòng huy tín của một người lãnh đạo, và những cử tri đặc biệt, không nhất thiết phải đồng nào, sẽ thất vọng và bỏ rơi ông trong năm tới. Dù người ta biết trước các đề nghị ông Obama đưa ra chắc sẽ bỏ đồng Cộng Hòa phần bác, nhưng ông không thể lên tránh không đưa ra các giải pháp có thể bỏ người nghèo chịu đồng.

Quốc Hội Mỹ có thể “án binh bất đồng,” trong 12 tháng nữa, không quyết định các vấn đề thiết yếu tăng thu và giảm chi, cho ngày dân bỏ phiếu vào tháng chẵn. Họ quả sẽ không trở ngại nếu có thể lo ngại. Chúng ta biết là theo đạo luật để hai đồng thỏa thuận hai Mùa Hè vừa qua, nếu ủy ban 12 người không đưa ra một thỏa hiệp nào thì ngân sách chi tiêu sẽ đồng bỏ cắt giảm hàng loạt, trong đó cả các món chi tiêu vũ khí và quân sự cũng bị cắt. Nhưng cũng theo luật trên, việc cắt giảm chi bắt đầu áp đồng từ ngân sách năm 2013; tức là sau cuộc bầu phiếu vào tội ng thội ng và Quốc Hội. Nếu muốn, Quốc Hội và tội ng thội ng mới để cuộc và vẫn có thể làm một luật mới vào đồng năm 2013 để thay đổi luật cũ.

Ông Obama có thể để c l i trong c nh Quốc Hội dùng đồng không quyết định. Nếu đồng Cộng

Hòa châu nháng bá đá tháa hiáp vá ván đá ngân sách trong năm nay thì sang năm cuộc tranh cãi có thể dành cho các đá tài vá kinh tế suy yếu thôi, há sá chứa các hàng súng vào Tòa Bạch Ốc, tiến công mặt nhác điám mà chính quyền Obama khó lòng tránh! Ngác lái, nếu trong cuộc tranh cãi sang năm mọi người chỉ tranh luận nháng ván đá lớn và lâu dài, nhá tăng thuá ngái giáu và cắt trợ cấp ngái nghèo, thì dân chúng sẽ ít đác nghe và nháng khó khăn kinh tế đang diễn ra!